

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนสำเร็จรูปของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน (RIT) ไค้ ในจังหวัดเชียงรายมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ที่อยู่ใว้ "โครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้นับแบบเรียนสำเร็จรูปของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน (RIT)" ในปีการศึกษา 2530

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้นับแบบเรียนสำเร็จรูปของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอนไค้ จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยมีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ค้างต่อไปนี้ คือ

1. ขอข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ และไค้ออกไปนิเทศโรงเรียนในโครงการนี้ให้แนะนำโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน โดยใช้นับแบบเรียนสำเร็จรูป ของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอนไค้ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยไค้รับการเสนอรายชื่อโรงเรียนมาทั้งหมด 6 โรงเรียน ใน 3 อำเภอ

อำเภอละ 2 โรงเรียน

2. จากรายชื่อโรงเรียนที่รับมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้ออกไปขอข้อมูลของแต่ละโรงเรียนจากศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ และได้เคยออกไปนิเทศในโรงเรียนดังกล่าว แล้วผู้วิจัยได้ไปสำรวจโรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียน ได้พบปะสนทนาปรึกษานาหรือ และขอข้อมูลในคาบต่าง ๆ จากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของแต่ละโรงเรียน

3. เลือกโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเข้าไปศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในแต่ละโรงเรียน อำเภอละ 1 โรงเรียน โดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับจากข้อ 2 มาใช้ประกอบการพิจารณา เช่น ความสะดวกในการเก็บข้อมูล (มีไฟฟ้าหรือไม่เนื่องจากจะต้องมีการใช้เครื่องบันทึกเทปด้วย) ความยินยอมพร้อมใจและท่าทีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย เป็นต้น ได้คัดเลือกครูจำนวน 3 คน เพื่อทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 การทดลองใช้เครื่องมือและสังเกตการสอน ผู้วิจัยได้ฝึกปฏิบัติการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งการปรับปรุงแบบสังเกตและแบบจดบันทึกให้เหมาะสม โดยการเข้าไปสังเกตการสอนของครูที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ประมาณ 2 สัปดาห์ ก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการฝึกปฏิบัติการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตและการจดบันทึกหลาย ๆ รูปแบบ แต่วิธีการที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์กว่าวิธีอื่น ๆ คือ การบันทึกสิ่งที่สังเกตได้เป็นข้อความเชิงพรรณนา โดยบันทึกเวลากำกับไว้ เมื่อเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ หรือเมื่อครู

เปลี่ยนพฤติกรรมและกิจกรรมในการเรียนการสอน และในระหว่างที่สังเกตการสอนก็บันทึกเสียงการสอนไว้ด้วย เพื่อตรวจสอบว่าการจับบันทึกนั้นขาดตกบกพร่อง หรือหลงลืมข้อมูลไปบ้างหรือไม่ แล้วจึงนำข้อมูลที่จับบันทึกไว้มาเรียบเรียงใหม่ และเพิ่มเติมข้อมูลส่วนที่ขาดหาย หรือหลงลืมลงไป ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนทางก้นต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ไปพักอาศัยอยู่ในบ้านพักครูของโรงเรียนที่ไปเก็บข้อมูล หรือพักอยู่ในบริเวณใกล้เคียงในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีโอกาสนักพบปะสนทนากับครูที่ไปทำการสังเกตการสอน รวมทั้งครูอื่น ๆ ในโรงเรียน ภายหลังจากเลิกเรียนแล้ว และได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น นอกจากนี้เมื่อครูที่ไปสังเกตการสอนติดภาระหรือไม่มาโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการสอนแทน รวมทั้งได้ช่วยเหลืองานคานต่าง ๆ ของโรงเรียนอีกด้วย

ขั้นที่ 4 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

4.1 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียน ทำการบันทึกเสียง และจับบันทึกข้อมูลตามวิธีการในข้อ 2.5 โดยจะทำการสังเกตและบันทึกข้อมูลในแต่ละบทเรียน ดังนั้น การสังเกต 1 ครั้ง ก็คือการสังเกตการสอนของครูที่จัดการเรียนการสอน 1 บทเรียน (ตามปกติแล้วครูจะจัดการเรียนการสอนวันละ 7 บทเรียน) ซึ่งผู้วิจัย ทำการสังเกตการสอนของครูแต่ละคน เป็นเวลาประมาณ 4 สัปดาห์ติดต่อกัน ทำการสังเกตการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3 วัน

4.2 เมื่อเกิดความสงสัยในข้อมูล หรือพฤติกรรมของครู และนักเรียนที่ได้จากการสังเกตการสอน ผู้วิจัยจะสอบถามจากครูผู้สอน ผู้บริหาร ครูคนอื่น ๆ หรือนักเรียน โดยใช้การสนทนา หรือสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ภายหลังจากที่ครูสอนเสร็จแล้ว หรือในเวลาว่าง เพื่อความกระจ่างชัดในข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษารุ่นนี้ จะนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของการเรียนการสอนตามแบบเรียนแต่ละบทเรียนมา จำแนกประเภท และตีความพฤติกรรมการสอนของครูแต่ละคนออกเป็นคำๆ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์ โดยการพรรณนา เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน และสรุปผลก่อนที่จะนำไปอภิปราย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved